

Ondersteuning sectorale lerende netwerken ketenbeheer en due diligence

Projectoproep 2022

1. Inleiding

Het (h)erkennen en opnemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid door bedrijven en andere organisaties is vandaag de dag helemaal ingeburgerd. Elk zichzelf respecterend bedrijf of organisatie, groot of klein, heeft een visie over hoe zij onderdeel is van de maatschappij en op welke manier de eigen onderneming of organisatie kan bijdragen aan het meehelpen beantwoorden van de uitdagingen waar we met zijn allen vandaag voor staan. Die uitdagingen bevinden zich zowel op het economische, het sociale en/of het milieuvlak.

Door de toenemende internationaliseren van de productie en handel, alsook het vaak regionale of mondiale karakter van de uitdagingen waar we voorstaan, is het ook duidelijk geworden dat het opnemen van een maatschappelijke verantwoordelijkheid binnen de muren van de onderneming of in de directe omgeving alleen niet voldoende impact heeft. Steeds meer wordt duidelijk dat de grote uitdagingen, maar ook de grote winsten in de productie- of waardeketen van bedrijven (en andere organisaties) liggen.

Door de complexiteit van enerzijds de productie-en waardeketen, en anderzijds de uitdaging op vlak van duurzame ontwikkeling, is dit geen makkelijke opgave, en al zeker niet wanneer dit vanuit het standpunt van een klein of middelgroot bedrijf wordt bekeken. Samenwerking tussen bedrijven en tussen bedrijven, overheden en andere organisaties zal noodzakelijk zijn.

Steeds meer initiatieven, ook wetgevende¹, ontwikkelen zich in het kader van het verduurzamen van waardeketen. Hierbij kan gedacht worden aan initiatieven in het kader van due diligence, als middel om de sociale en milieuomstandigheden in de productie-en waardeketen te verbeteren, of het bevorderen van circulaire economie. Duurzaam ketenbeheer zal de volgende jaren dan ook niet meer weg te denken zijn en steeds meer aan belang winnen. Ook kleine en middelgrote ondernemingen, die vaak onderdeel zijn van productie- of waardeketen van grote ondernemingen zullen ermee te maken krijgen.

Het leren kennen van de eigen productie- en waardeketen, het in kaart brengen van de mogelijke risico's op zowel economisch, sociaal en milieu-vlak in de keten, het leren afbakenen van de invloedssfeer die een onderneming heeft en de manier waarop invloed binnen deze sfeer vorm kan worden gegeven om de risico's te beperken en de ketens duurzamer te maken, zullen in de toekomst, nog meer dan nu al het geval, onderdeel worden van het duurzaam beheer van een bedrijf of organisatie.

2. Welke projecten kunnen worden betoelaagd

Deze projectoproep beoogt de gezamenlijk opbouw van kennis en ervaring rond duurzaam ketenbeheer en due diligence op het niveau van de Belgische sectoren. Dit aan de hand van de organisatie van een lerend netwerk op het niveau van één of meerder sectoren en een aantal pilootprojecten die hun ervaring in brengen in het lerend netwerk.

¹ bijvoorbeeld de wetgevingen in Frankrijk, het Verenigde Koninkrijk en Duitsland, en de wetgevende voorstellen op Europees niveau en in verschillende landen waaronder Nederland en België.

De projectoproep richt zich dan ook tot sectorale organisaties die zulk een lerende netwerk willen opstarten en kennis en ervaring binnen de sector willen opbouwen.

Om in aanmerking te kunnen komen voor een subsidie dienen de lerende netwerken wel aan een aantal vereisten te voldoen. Het betreft hier volgende elementen:

a. Lerend netwerk op sectoraal niveau

Een lerend netwerk is een vorm van collegiaal leren, hier op het niveau van een sector, waarbij kennis en ervaring aangaande duurzaam ketenbeheer en due diligence wordt uitgewisseld tussen de deelnemers, dit met ondersteuning van een externe procesbegeleider. Een lerend netwerk dient minimaal uit 10 bedrijven te bestaan die actief zijn in dezelfde sector en het netwerk wordt vanuit de sectorale organisatie/federatie² geïnitieerd en gestuurd.

Eventueel kan het lerend netwerk ook bestaan uit organisaties die in verschillende sectoren actief zijn, maar die tot elkaars waardeketen behoren of die waardeketens hebben die in belangrijke mate gelijklopen. De verschillende sectorale organisaties dienen in dat geval wel mee in het netwerk betrokken te worden, en er moeten verschillende waardeketens in het netwerk aan bod komen.

b. Pilotprojecten

Aan het lerend netwerk worden ook een aantal pilotprojecten gekoppeld. Dit gaat om een aantal individuele bedrijven die een systeem van duurzaam ketenbeheer willen opzetten en een due diligence proces willen uitvoeren. Zij zijn bereid hun ervaringen hierrond te delen en te bediscuteren binnen het lerend netwerk. Minimaal de helft van deze pilotbedrijven moeten kmo's zijn. Een deel van de subsidiemiddelen kunnen ook ingezet worden om de pilotbedrijven te begeleiden in hun demarche.

De pilotprojecten moeten deel uitmaken van het lerende netwerk, maar het lerend netwerk moet niet beperkt zijn tot enkel deze bedrijven en de sectorale organisaties. Ook andere bedrijven, die niet als pilotproject fungeren kunnen aan het netwerk deelnemen.

c. Duurzaam ketenbeheer en due diligence

Er bestaan verschillende methodes en praktijken aangaande duurzaam ketenbeheer en due diligence. Zo wordt er methodes aangereikt in de Richtlijnen van de Verenigde Naties aangaande Bedrijven en Mensenrechten, de due diligence Guidance for Responsible Business Conduct van de OESO, de good practice notes van het UN Global Compact, ISO 26000 richtlijnen voor maatschappelijke verantwoordelijkheid, e.a....

De subsidiërende overheid maakt geen keuze tussen de verschillende benaderingen of systemen. Wel worden een aantal elementen benoemd die onderdeel moeten uitmaken van een goed ketenproject.

- Het belang van het integreren van duurzame ketenverantwoordelijkheid in het beleid, de organisatie en de processen van de organisatie

² Sectorfederaties/organisaties zijn organisaties die gelijkaardige bedrijven (op vlak van activiteiten, vaak overeenkomstig de NACE(BEL)-codes) samenbrengen en vertegenwoordigen.

- Het in kaart brengen van de zo volledige mogelijke productie- of waardeketen
- Het in kaart brengen van de mogelijke sociale/mensenrechten en milieurisico's (en opportuniteiten) in de keten
- De analyse van de risico's (aan de hand van een materialiteitsbenadering; de impact voor de onderneming, de medewerkers, de omgeving en de buurt; de omvang; de ernst, etc...) teneinde de relevantie van de risico's te bepalen voor de onderneming en haar waardeketen en deze te prioriteren
- Het in kaart brengen, het afbakenen van de 'sphere of influence' van de onderneming, een groep van ondernemingen en/of de sector
- Het in kaart brengen van de mogelijke acties of initiatieven (een actieplan) die kunnen genomen worden binnen de 'sphere of influence' van de onderneming, een groep van ondernemingen of de sector teneinde de risico's te neutraliseren of te remediëren
- Nagaan hoe de opvolging kan gebeuren van de acties of initiatieven die genomen (kunnen) worden om de risico's te voorkomen, te neutraliseren, te verminderen of te remediëren
- Nagaan hoe een onderneming, een groep van ondernemingen en/of de sector kan communiceren over het ketenbeheer en het due diligenceproces en hoe de opvolging en monitoring kan gebeuren van de acties en initiatieven die werden genomen.

d. Betrekken van stakeholders

Er wordt verwacht dat ook diverse stakeholders van de sectoren bij het lerend netwerk worden betrokken. Dit hoeft echter niet bij elke bijeenkomst het geval te zijn, maar dient minimaal 2 keer te gebeuren in het kader van de gesubsidieerde projectperiode. Ook bij de pilootprojecten worden de stakeholders van de onderneming betrokken worden.

e. Sectorale leidraad voor duurzaam ketenbeheer

De sector engageert zich om op het einde van de gesubsidieerde projectperiode een algemene en praktische leidraad op te maken aangaande duurzaam ketenbeheer en due diligence die ter beschikking wordt gesteld van de hele sector. Dit document kan ook worden gebruikt door de subsidiërende overheid in het kader van initiatieven die zij in een latere fase zal uitwerken m.b.t. het ondersteunen van kmo's aangaande duurzaam ketenbeheer en due diligence. Deze leidraad moet minimaal voldoen aan de vereisten die zijn opgenomen in het voorstel van Richtlijn van Het Europees Parlement en de Raad inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937³ of van de Richtlijn zelf eens deze door de Europese Raad en het Europees Parlement is aangenomen.

f. Aanbevelingen aan de overheid

Naast het opmaken van een praktische leidraad aangaande duurzaam ketenbeheer en due diligence in de sector, wordt ook gevraagd om op basis van de ervaringen en kennisopbouw die er gebeurde in het kader van de lerende netwerken, om een aantal

³ COM(2022) 71 final 2022/0051 (COD)

aanbevelingen te formuleren aan de overheid aangaande de manier waarop de overheid ondernemingen, en specifiek dan kleine en middelgrote ondernemingen, kan ondersteunen en aanzetten aan duurzaam ketenbeheer te doen en een due diligenceproces op te starten. Bij deze beleidsaanbevelingen worden ook de aanbevelingen van de stakeholders meegenomen die zij in het kader van het lerende netwerk hebben geformuleerd.

3. Financiële aspecten

De subsidie voor een sectoraal ketenproject in het kader van deze projectoproep bedraagt maximaal 70.000 Euro. Deze middelen kunnen gebruikt worden voor zowel de kosten van het lerend netwerk als van de pilootprojecten.

De subsidie mag maximaal 50% bedragen van de totale kosten van het lerend netwerk en de kosten van pilootprojecten. De gesubsidieerde kosten van de pilootprojecten max. 40% mogen bedragen van de totale subsidie⁴.

Er kunnen enkel organisatie- en communicatiekosten, kosten voor de opmaak en verspreiding van de praktische leidraad en kosten voor externe consultancy worden gesubsidieerd. Loonkosten en investeringskosten kunnen niet worden gesubsidieerd. Deze kunnen natuurlijk wel worden gebruikt om de overige 50% van de projectkosten aan te tonen, die niet door de subsidie worden gedekt.

Indien kosten van een pilootproject worden ingebracht mogen deze ook niet meer bedragen dan 50% van de totale kosten van het pilootproject zelf. In de kosten van de pilootprojecten zijn enkel kosten voor de externe expertise subsidieerbaar. Andere kosten van de pilootprojecten kunnen natuurlijk wel gebruikt worden om de andere (minimaal 50%), niet subsidieerbare kost, van het pilootproject aan te tonen.

De subsidie wordt enkel aan de sectororganisatie toegekend, niet aan een individueel bedrijf of aan een individuele consultant. Het is dus de sectororganisatie die instaat voor de afspraken en contracten met de pilootprojecten, externe consultancy, e.a. De sectororganisatie zal moeten kunnen aantonen dat deze overeenkomsten werden opgemaakt teneinde deze kosten te kunnen inbrengen in de subsidie.

4. Duurtijd van de projecten

De projectperiode waarbinnen de subsidies kunnen worden aangewend bedraagt maximaal 12 maanden. Deze periode gaat in na de officiële kennisgeving van de subsidie (door middel van een koninklijk besluit en een bestelbon die zullen worden toegestuurd). De projecten zullen ten vroegste op 31 oktober 2022 officieel van start kunnen gaan.

⁴ Voorbeeld: Indien de totale kost van het project 140.000 Euro bedraagt, bedraagt de subsidie maximaal 70.000 (50%) Euro, waarin maximaal 28.000 Euro (40% van de subsidie van 70.000 Euro) kosten van de pilootprojecten mogen ingebracht worden

5. Jury

Het totale budget die het federaal instituut voor duurzame ontwikkeling voor deze projectoproep ter beschikking heeft is 280.000 Euro. Enkel de beste projecten zullen dus in aanmerking komen voor een subsidie.

Een jury met externe experts (zowel intern als extern aan de overheid) zal de beste projecten selecteren. De jury zal een advies formuleren aan de minister bevoegd voor duurzame ontwikkeling die de uiteindelijk beslissing zal nemen over de projecten die zullen worden gesubsidieerd.

De jury zal in haar beoordeling rekening houden met de ambitie van het project, de potentiële impact ervan, de kwaliteit van het voorgestelde programma van het lerend netwerk, de kennis en ervaring van de externe consultancy die zal worden in gebracht, de diversiteit (grote en kleine ondernemingen) van het lerend netwerk, de manier waarop stakeholders zullen betrokken worden, de voorgestelde pilotprojecten, e.a. Zij zal zich hiervoor baseren op de informatie die in het aanvraagformulier (en de eventuele bijlagen) werd opgenomen.

6. **Indienen van het project**

Een projectvoorstel kan ingediend worden via het daartoe bestemde aanvraagformulier⁵. Het formulier kan via de post of via mail opgestuurd te worden naar het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling. Dit kan naar volgend adres:

Federaal Instituut voor Duurzame ontwikkeling
t.a.v. Katherina Wallyn
Hertogstraat 4
1000 Brussel

Email: contact@ifdd.fed.be met kopie aan katherina.wallyn@fido.fed.be

Indien het formulier per mail wordt toegestuurd wordt best een ontvangstbevestiging gevraagd om zeker te zijn dat de aanvraag goed is toegekomen.

De aanvraagformulieren (en bijhorende documenten) dienen **te laatste op 15 september 2022** het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling te bereiken.

⁵ Zie bijlage